

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku B. M.
przy uczestnictwie E. B. , R. B. , R. L. , A. K. , L. L. i A. L.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 16 listopada 2018 r., sygn. akt XXVII Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza
od skarżącej na rzecz A.K. , L.L.
i A. L. kwoty po 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczyni B. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występują dwa istotne zagadnienia prawne. Pierwsze ma wymagać oceny dopuszczalności kwestionowania przez sąd zaświadczenia lekarza o stanie zdrowia, wskazującego na zdolność do sporządzenia testamentu i darowizny, a także kwestionowania zeznań notariusza sporządzającego testament, z wyjaśnieniem podstawy faktycznej i prawnej. Drugie dotyczy tego, czy z uwagi na treść art. 82 k.c. sąd drugiej instancji może orzekać o ustaleniu nieważności testamentu w sytuacji braku możliwości antycypacji przyszłego rozstrzygnięcia innego sądu o ustaleniu nieważności darowizny, orzekając tylko o ustaleniu nieważności testamentu z pominięciem ustalenia nieważności umowy darowizny, w sytuacji, w której obie czynności prawne dokonane zostały jednocześnie w identycznych

okolicznościach. Przedstawione zagadnienia prawne odnoszą się do skonkretyzowanych okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, co już powoduje, że - nawet gdyby takie problemy istniały - to miałyby znaczenie tylko dla rozpoznawanej sprawy, podczas gdy rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego ma służyć również rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Skarżąca nie przedstawiła też uzasadnienia, w którym zaprezentowała argumenty świadczące o możliwości odmiennej oceny powyższych wątpliwości prawnych. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 613/14, www.sn.pl). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08 i z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, obydwa nie publ.). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Nieważność postępowania skarżąca upatruje w pozbawieniu jej możliwości obrony swych praw, na skutek naruszenia art. 217, 227, 232, 381, 382, a także art. 945 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 82 k.c. W tym kontekście skarżąca powołała się również na naruszenie zasad bezstronności sądu i traktowania stron, co wiązała z art. 38 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a ponadto art. 931 k.c. oraz art. 1039 k.c. i art. 1040 k.c. Argumenty podniesione przez skarżącą sprowadzają się jednak do kwestionowania ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji. Przyczyną nieważności postępowania wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c. nie mogą być ewentualne wadliwości w postępowaniu dowodowym, ani w ustalaniu stanu faktycznego (zob. wyroki SN z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt III SK 67/15, z dnia 7 maja 2009 r., sygn. akt IV CSK 513/08, www.sn.pl, postanowienie SN z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt II PK 168/13, nie publ.). W odniesieniu do dwóch ostatnich z powołanych przez skarżącą przepisów należy ubocznie przypomnieć, że przedmiotem niniejszej sprawy jest stwierdzenie nabycia spadku, a nie działu spadku, co sprawia, że powołanie ich jawi się jako niezrozumiałe.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżąca odniosła tę przesłankę do naruszenia norm prawnych uregulowanych w art. 945 k.c. i art. 82 k.c. oraz w art. 382 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. Mimo zastrzeżenia poczynionego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazującego, że skarżąca ma świadomość, iż w ramach kontroli kasacyjnej nie podlega kontroli sama ocena dowodów, a jedynie jej legalność - co zostało ujęte przy powoływaniu się na nieważność postępowania – skarżąca przedstawioną argumentację omawianej przesłanki odniosła do ustaleń faktycznych. W uzasadnieniu wniosku brak jest takiej argumentacji, która wspierałaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym, a wobec odniesienia argumentacji - mimo powołania również regulacji materialnoprawnych - do ustaleń faktycznych, należy również zauważyć, że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., że w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.

